

چرا سخت می گیرند؟

اگر چه وظیفه مجلس و نمایندگان ملت، تسهیل شرایط ازدواج جوانان با توسل به قانون و قانونگذاری است، اما نمایندگان ملت باور دارند که حکایت ازدواج جوانان رشته‌های بسیار دارد که با ضرب و زور قانون نمی توان آنها را رفع و رجوع کرد

۲۲

یکشنبه ۲۰ فروردین ۱۴۰۲ | ۱۸ رمضان ۱۴۴۴ | سال سی و یکم | شماره ۸۷۴۵

داستان ازدواج دانشجویی

اواسط دهه ۷۰ که آمار طلاق فزونی یافت، با مطرح شدن موضوع ازدواج آسان به‌عنوان راهکار، طرح‌هایی مانند طرح ازدواج دانشجویی هم رونق گرفت. این طرح نخستین بار از سوی یکی از استادان دانشگاه تهران پیشنهاد شد

۲۴

هلمشهری اجتماعی

بین سبک اسلامی ازدواج با سبک‌های جدید آن چه تفاوت‌هایی هست؟

از کجا به کجا رسیدیم؟

ایرانی رواج دارند و این مراسم را به آیینی جذاب و معنوی تبدیل کرده‌اند،

در باور ها و اعتقادات دینی و مذهبی ما ریشه دارند.

این آیین‌ها که در ابتدا برای تحکیم پیمان ازدواج و افزایش مودت و محبت زوجین تعیین و ترویج شده بودند، در گذر زمان به بدعت‌ها و نگرش‌های

گزارش گروه اجتماعی

بسیاری از آداب و رسوم و سنت‌هایی که امروز در مراسم ازدواج جوانان

+

هم کفو بودن

«مؤمن کفو و هم‌ردیف مؤمنه است.» این جمله پیغام پیامبر اکرم(ص) برای بزرگ قبیله بنی بیاضه است که خواستگاری یک غلام سیاه آزاد شده مسلمان از دخترش را خلاف شأن و مرتبه اجتماعی خود می‌دانست. پیامبر در این سخن، ملاک هم‌شأن بودن و هم کفو بودن زوجین را مؤمن بودن آنها عنوان کردند و پس از آن مسلمانان هم کفو بودن دختر و پسر را از شرایط لازم برای ازدواج آنها می‌دانستند.

مه‌ریه

اهدای مه‌ریه از زمان پیوند پیامبر اکرم(ص) و حضرت خدیجه(س) رواج داشته و در تاریخ هیچ ازدواج اسلامی بدون مه‌ریه ثبت نشده است. نکته قابل توجه در تعیین مه‌ریه این است که حتی در مه‌ریه حضرت خدیجه(س) نیز با وجود ثروت سرشار ایشان، مبلغی پول به‌عنوان مه‌ریه در نظر گرفته شده بود، اما این مبلغ در مقابل ثروت باتوی قریش بسیار ناچیز و بی مقدار بود. این مسئله، فلسفه تعیین مه‌ریه و شیوه اجرای این سنت اسلامی را نشان می‌دهد.

صبیغه عقد

عقدار در کارهای بزرگی که نیازمند تعهد و مسئولیت است -مثل انجام معاملات بزرگ- از عقد استفاده می‌کنند و به رضایت دو طرف معامله بسنده نکرده و صرف رضایت دوطرف را تأمین کننده-تعهد و مسئولیت مورد نیاز در اینگونه امور مهم نمی‌دانند و معتقدند که تثبیت این تعهدات در قالب عقد، تحقق می‌یابد؛ از این‌رو، چون ازدواج امر مهمی است که تعهدآور است، باید بر اساس مقررات، قوانین و شرایط خاصی باشد.

مراسم

آیین ازدواج در ایران اگرچه در گذشته از آمیزه‌های دینی ما دور نبود و براساس دستورات دینی سعی می‌کردند در تعیین محل پذیرایی از میهمانان، مواردی مانند محرم و نامحرم بودن زن و مرد را رعایت کنند، اما برگزاری این آیین همیشه رنگ و بویی ایرانی داشته و از هویت بومی ما نشانه‌هایی دلنشین دارد. در سال‌هایی نه‌چندان دور با توجه به فرهنگ رگ شهر و محل رسمی مانند دف‌زنی و دایره‌زنی، هلهله و شادی، حنا بستن بر دست عروس و داماد و... مرسوم بود.

روایت اعداد از ازدواج

به‌طوری که همواره مورد توجه سازمان‌ها و نهادهای متولی بوده تا رشد مثبت آن، سایه پیشرفت اقتصادی و اجتماعی به‌بار آورد.

۲۷/۱۸ سال	۳۰۶۹۰ ازدواج	۳۱۲۱۶ ازدواج	۴۸۵۷۰ ازدواج	۶۸۵۳۷ ازدواج	۵۵۴۱۱۶ ازدواج
میانگین سن ازدواج مردان در مناطق شهری است.	در استان فارس که در ر کوردهای بعدی است به ثبت رسیده است.	در استان سیستان و بلوچستان به ثبت رسیده است.	در استان خراسان رضوی به ثبت رسیده است.	در تهران و تا پایان سال ۱۴۰۱به ثبت رسیده که به موجب آن پایتخت ر کوردهار ثبت آمار ازدواج در کشور معرفی شده‌است.	تا پایان سال ۱۴۰۱در کشور به ثبت رسیده است.
۱۳۰۰۰ زوج دانشجو	۲۵ درصد	۲۳ درصد	۲۸ درصد	۴۹ درصد	۲۳/۷ سال
در سال ۱۴۰۱طی مراسم ازدواج دانشجویی به پیوند یکدیگر درآمدند.	رشد نرخ ازدواج از سال ۱۳۹۹(با) شیوع قطعی بیماری کرونا) تاکنون ثبت شده است.	نیز به زوجین با تحصیلات زیر دیپلم اختصاص دارد.	مربوط به زوجین با تحصیلات دیپلم است.	ازدواج‌های ثبت شده مناطق شهری مربوط به زوجین با تحصیلات کارشناسی و بالاتر است.	میانگین سن ازدواج زنان در مناطق شهری است.

نکته

گام نخست

چندی پیش بود که در پرونده ویژه نامه همشهری سلامت با موضوع جمعیت، به نکته مهمی از قول پژو هسگران اشاره کردم. آن‌ها با تحقیقاتی که انجام داده بودند، به این نتیجه رسیده بودند که بخشی از فرآیند فرزندآوری در جوانان ایرانی، اساساً از تباطی به مسائل مالی ندارد. آیا مسائل مالی، خاصه در هنگامه‌ای که رهبر معظم انقلاب مهم‌ترین مساله روز کشور را معیشت اعلام می‌کنند، بی تأثیر است؟ قطعاً خیر. اما نکته بسیار مهم‌تر آن است که حتی اگر جوانترها از این مرحله عبور کنند، باز هم به واسطه ذهنیاتی که دارند، دلشان نمی‌خواهد ازدواج کرده یا حتی فرزندار شوند. اما چرا؟ همه این‌ها به ذهنیت تغییر یافته بخشی از ایرانیان برمی‌گردد؛ این‌که از ذهنیت وظیفه‌گرایانه و تکلیف‌گرایانه و نقش‌گرایانه، که در آن نفع عمسوم در نظر گرفته می‌شود، سه ذهنیت نفع‌گرایانه و فردگرایانه رسیده‌اند. به همین دلیل در ذهن این اشخاص، تفکراتی شکل می‌گیرد که نتیجه آن، عدم توجه به مسائلی چون ازدواج و فرزندآوری و… می‌شود. چرا که این دست مسائل را تکلیف‌آور و مسئولیت‌آور می‌دانند و سعی می‌کنند از تکلیف‌ و سختی و مسئولیت بگریزند. پس

نکته بسیار مهمی که در این‌جامطرح می‌شود، توجه به این ذهنیت تغییر یافته است. متأسفانه در بیشتر برنامه‌های مروج ازدواج و تشکیل خانواده، این تغییر ذهنیت کمتر دیده می‌شود؛ به همین دلیل با انبوه برنامه‌هایی مواجه هستیم که اساساً با پند و نصیحت و اقناع ابتدایی، قصد دارند مساله را حل و فصل کنند.

■ ■ ■

نادرستی آلوده شدند و پیرایه‌هایی بر آنها نشستند که از هویت و فلسفه وجودی خود فاصله‌گر افتند. در نوشتار زیر به تعدادی از این آیین‌ها و سنت‌های تحول یافته اشاره شده و به تغییراتی که در طول زمان تجربه کرده‌اند، پرداخته شده است.

■ ■ ■

لکنت زبان در الگوسازی

هر آنچه با هنر آمیخته شود، اثر گذاری چند برابری و مضاعف پیدا

می‌کند. ساده‌ترین پیام‌ها

اگر با سلاح هنر مسلح

شوند، اثراتی بزرگ به جا

می‌گذارند. هنر، چنین خاصیتی دارد که حتی ابتدایی‌ترین دغدغه‌ها را هم به بزرگ‌ترین مسائل

پیش روی شما و دیگر

افراد تبدیل می‌کند. حالا تصور کنید در

امور مرتبط با خانواده و

تشکیل خانواده و ازدواج و …، شما در عرصه هنر و

البته شبکه‌های مجازی و …،

با الگوهای روبه‌رو می‌شوید که تنها چنین

فرآیندی را ناپدید و تبلیغ نمی‌کنند، که اساساً

مخالف آن نیز ظاهر می‌شوند. اما چرا؟ چون

که بخشی از هنرمندان چنین دیدگاه‌ها و ایده‌هایی دارند و لاجرم

هنرمند، دیدگاه خود را

نیز در اثر هنری‌اش پیاده

می‌کند؛ پنهان یا آشکار،

فرقی نمی‌کند. کارگردانی

که شش‌ره به فیمینسیم است، در آثار خود مردان

را افرادی شش‌رو جا می‌زند. نویسنده‌ای که

چنین دیدگاهی دارد، سعی می‌کند خانواده

را منکوب کند. طبیعی است وقتی که چنین

آثاری در جامعه ظهور و بروز پیدا می‌کنند، میل

جوانترها به رفتارهایی چون تشکیل خانواده و

ازدواج و تساب‌آوری در برابر سختی‌های چنین

اموری را، تحلیل می‌برند، از سوی دیگر، شاهد

افراد هستتیم که با ایده‌هایی نیخته و خام

و دم‌دستی، متلاسی دارندند با هنر. این میل را

در جوانترها به منصفه ظهور برسانند.

دیدگاه

ازدواج جوانان از نگاه رهبری

… یکی از مشکلات دیگر بین ما مردم تجمل‌گرایی افراطی است؛ تجمل‌گرایی. همین است که ازدواج‌ها مشکل شده؛ جوان در سن ازدواج – چه دختر، چه پسر – قادر به ازدواج نیست؛ چرا؟ چون پدر و مادرش دچار رودربایستی قوم‌خویش‌ها هستند؛ مهریه فلان جور، جهیزیه فلان جور، تجملات فلان جور، مهمانی فلان جور! هزینه‌های ازدواج بالا رفته. از این مسابقه تجمل‌گرایی باید بیرون بیایید؛ یک عده‌ای در تجمل‌گرایی مسابقه راه انداخته‌اند؛ باید خودتان را از این مسابقه خارج کنید. این یکی از عیوب کار ما است. ۱۴۰۱/۱/۱۱

■ ■ ■

یک [مسئله] هم ازدواج مجردان است. «وَأَنْكحُوا الْأَیْمَى مِنْكُمْ وَالصَّالِحِینَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَ إِمَائِكُمْ» این الان واقعاً لازم است. آگاهی دخترهایی بدون آوردن نام یا گاهی هم با نام، به من نامه می‌نویسند که طالب ازدواجند و برایشان فراهم نمی‌شود. یکی از دعاهایی که بنده دائم می‌کنم برای ازدواج دخترها و پسرهایی است که مایل به ازدواجند و امکان ازدواج ندارند. فکر کنید ببینید چه کار باید کرد؟ همه اینها قابل علاج است. بایستی این را علاج کرد. ۱۳۹۸/۵/۲۴

■ ■ ■

در این خاطرات شهدا که زندگینامه شهدا است] در چند مورد بحث ازدواج اینها مطرح می‌شود؛ چگونگی ازدواج اینها، رفتار اینها در گزینش همسر بعد مراسم ازدواج، بعد نوع رفتار با خانواده‌ها، اینها همه قله‌های اخلاق اسلامی است. ۱۳۹۵/۷/۵

■ ■ ■

من همین‌جا به توصیه این جوان عزیزی که از من خواستند به پدر و مادرها تذکر بدهم، به پدرها و مادرها تذکر می‌دهم؛ من خواش می‌کنم و تقاضا می‌کنم از شماها که یک خرده امکانات ازدواج را آسان کنید. پدر و مادرها سختگیری می‌کنند؛ هیچ سختگیری لازم نیست. بله، یک مشکلات طبیعی وجود دارد – مسئله مسکن، مسئله شغل و از این مسائل – لکن «ان یکونوا فقراً» یعنی‌الله من فضله؛ «خب، این قرآن است. ممکن است جوان، الان هم امکانات مالی مناسبی نداشته باشد، اما ان‌شاه‌الله بعد از ازدواج خدای متعال گشایش می‌دهد. ازدواج جوان‌ها را متوقف نکنند؛ من خواهش می‌کنم که پدرها و مادرها به این مسئله توجه کنند. ۱۳۹۴/۴/۲۰

■ ■ ■

البته یکی از مسائل مهم این است که رسم خواستگاری رفتن و وساطت کردن برای ازدواج دخترها، متأسفانه کمرنگ شده؛ این چیز لازمی است. افرادی هستند سابقاً همیشه معمول بود، حالا هم با کثرت نسل جوان در جامعه ما، باید این رواج داشته باشد- پسرهایی را می‌شناسند، به خانواده دختر معرفی می‌کنند؛ دخترهایی را می‌شناسند، به خانواده پسر معرفی می‌کنند؛ تسهیل می‌کنند و آماده‌سازی می‌کنند ازدواج را؛ این کارها را بکنند. ۱۳۹۴/۴/۲۰

■ ■ ■

مسئله ازدواج جوان‌ها مسئله مهمی است. من از این بیم دارم که نگاه بی تفاوت نسبت به مسئله ازدواج – که متأسفانه امروز کم و بیش این نگاه بی تفاوت وجود دارد – در آینده تبعات سختی را برای کشور به‌وجود بیاورد. خب، حالا شما مسئله سربازی را مطرح کردید؛ به‌نظر من، سربازی مسئله مشکلی نیست؛ می‌شود در آن زمینه هم فکر کرد، کار کرد؛ راه‌حل مشکل سربازی به‌عنوان یک مانع در امر ازدواج، این نیست که ما مدت زمان سربازی را کوتاه کنیم؛ می‌توان شیوه‌های دیگری را به کار گرفت؛ لکن این یک مسئله است. انگیزه برای ازدواج، باید تبدیل بشود به یک اقدام عملی؛ یعنی ازدواج باید تحقق پیدا بکند. ۱۳۹۳/۵/۱

■ ■ ■

چرا سن ازدواج در کشور ما بالا رفته؟ مگر جوان هفده ساله، هجده ساله، نوزده ساله، احتیاج ندارد به اطفای نیاز جنسی و غریزه جنسی؟ ما باید به این فکر کنیم. خب، از آن طرف می‌گویند که اینها خانه ندارند، شغل ندارند، درآمد ندارند؛ ببینیم چگونه می‌شود کاری کرد که همه اینها با هم جمع بشود. ما نباید تصور بکنیم که حتماً بایستی یک نفری یک خانه ملکی داشته باشد، یک شغل درآمداری داشته باشد، بعد از ازدواج بکند؛ نه، ان یکونوا فقراً» یعنی‌الله من فضله؛ این قرآن است [که] با ما دارد این جور حرف می‌زند. ۱۳۹۲/۸/۶

■ ■ ■

ازدواج یک جنبه قدسی دارد؛ این جنبه قدسی را نباید از آن گرفت. ۱۳۹۰/۱۰/۱۴

■ ■ ■

یا همین تشریفات زائد ازدواج – خرج‌های زیاد، مجالس متعدد – که واقعا انسان دلش می‌گیرد وقتی می‌شنود. اینها از آن مواردی است که گفتمان‌سازی می‌خواهد. خانم‌های مؤثر، آقایان مؤثر، استادان دانشگاه، روحانیون، به‌خصوص صدا و سیما و رسانه‌ها باید در این زمینه‌ها کار کنند؛ این را از این حالت بیرون بیاورند. ۱۳۹۰/۱۰/۱۴